

สรุปผลการดำเนินกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoP)

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี)

วันที่ 20 มิถุนายน 2559

ณ ห้องประชุมสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี)

1. หัวข้อความรู้ “การคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน”

2. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 24 คน (เจ้าหน้าที่ สสภ.8 (ราชบุรี) จำนวน 20 คน และ นักศึกษาฝึกงาน จำนวน 4 คน) โดยเลือกคนสำคัญในการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. คุณเอื้อ = นายปิยะ พรหมสถิต ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8
2. คุณอำนวย = นายศุภสิทธิ์ กลมทุกสิ่ง ตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
3. คุณลิขิต = นางสาวปิยนันท์ อุดมแดง ตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
= นางสาวเบญจฉัตร ประทีปชัย ตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
4. คุณกิจ = เจ้าหน้าที่ สสภ.8 และ นักศึกษาฝึกงาน

3. ผู้จัดกิจกรรม คณะทำงานการจัดการความรู้ (KM Team) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี)

4. การสืบค้นและแสวงหาความรู้

คณะทำงานการจัดการความรู้ (KM Team) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี) ได้ดำเนินการสืบค้นและแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน โดยการกำหนดหัวข้อองค์ความรู้และขอความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ทุกคนในสำนักงานฯ ในการจัดลำดับความสำคัญตามความสนใจ โดยเลือกเพียง 3 องค์ความรู้ที่ได้รับความสนใจมากที่สุด ดังนี้

1. การคัดแยกขยะในครัวเรือน
2. การคัดแยกขยะรีไซเคิล และการนำไปใช้ประโยชน์
3. การคัดแยกขยะอินทรีย์ และการนำไปใช้ประโยชน์

5. กิจกรรม

คณะทำงานการจัดการความรู้ (KM Team) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี) ได้จัดกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) โดยกำหนดรูปแบบของชุมชนนักปฏิบัติ เป็นแบบการแลกเปลี่ยนความรู้กลุ่มใหญ่ และผสมกับแบบเน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคคล แบบซึ่งหน้า (Face to Face) ไม่ใช่การแลกเปลี่ยนความรู้โดยผ่านสื่อ Intranet หรือ Internet โดยมุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความสำเร็จของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

6. สรุปประเด็นสำคัญของกิจกรรม

เนื้อหา

ขยะ

คำว่า " ขยะ " หรือ " มูลฝอย " หรือ " ขยะมูลฝอย " เป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน คำว่า " มูลฝอย " (Solid wastes) มีความหมายครอบคลุมกว้างขวาง ซึ่งอาจหมายถึง และรวมถึงของเสียหรือวัสดุเหลือใช้ที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ หรือกระบวนการผลิตทางเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม เช่นมูลฝอยในชุมชน (Municipal solid wastes) มูลฝอยหรือของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม (Industrial wastes), มูลฝอยติดเชื้อ (Infectious wastes) จากโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล เป็นต้น

องค์ประกอบของขยะมูลฝอย

องค์ประกอบของขยะจะเปลี่ยนไปตามสภาพของภูมิอากาศ ฤดูกาล และพฤติกรรมทางเศรษฐกิจสังคม วิถีชีวิตตลอดจนอุปนิสัยและแบบแผนในการบริโภคของแต่ละชุมชน/เมือง โดยทั่วไปมีองค์ประกอบแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามขยะมูลฝอยที่มีแหล่งกำเนิดมาจากชุมชนมีองค์ประกอบหลักอยู่ด้วย กัน 4 ประเภท คือ

- 1. ขยะอินทรีย์** คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ เป็นต้น
- 2. ขยะรีไซเคิล** คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ กระป๋อง เครื่องดื่ม เศษพลาสติก เศษโลหะ อลูมิเนียม ยางรถยนต์ ก่อสร้างเครื่องดื่ม แบบ UHT เป็นต้น
- 3. ขยะทั่วไป** คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยาก และไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป

ถุงพลาสติก เบื่อนเศษอาหาร โฟมเบื่อนอาหาร พอยล์เบื่อนอาหาร ของหรือถุงพลาสติกสำหรับบรรจุเครื่องอุปโภคด้วยวิธีรีดความร้อน เป็นต้น

4. ขยะอันตราย คือขยะที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ขยะอันตรายจากบ้านเรือน ได้แก่ ขยะที่ปนเบื่อนสารพิษ สารเคมี สามารถลुकติดไฟได้ มีฤทธิ์กัดกร่อนไวไฟ หรือสามารถระเบิดได้ เช่น ขวดยาฆ่าแมลง กระจกสเปรย์ หลอดไฟเก่า ถ่านไฟฉาย เป็นต้น ส่วนประเภทที่ 2 คือ ขยะอันตรายจากสถานพยาบาล ซึ่งเรียกกันทางวิชาการว่า "ขยะติดเชื้อ" ซึ่ง ได้แก่ ขยะที่ปนเบื่อนเลือด หนอง เสมหะของเหลวจากร่างกายผู้ป่วย ผ้าทำแผล สำลี เข็มฉีดยา ขวดน้ำเกลือ ที่ใช้แล้ว เป็นต้น

หัวข้อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ 1 : การคัดแยกขยะในครัวเรือน

ประเด็นที่ 1 - การคัดแยกขยะในครัวเรือน แบ่งเป็น

1. ขยะที่สามารถใช้ประโยชน์ต่อได้ คือ ขยะรีไซเคิล และขยะอินทรีย์
2. ขยะที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ คือ ขยะทั่วไป และขยะอันตราย

ประเด็นที่ 2 - ถ่านไฟฉาย เป็นขยะอันตราย ควรมีการแยก/จัดเก็บ โดยนำไปใส่ขวดน้ำพลาสติก ลดการปนเบื่อนของสารอันตราย ก่อนนำมาทิ้งที่สถานที่รวบรวม
- นำถ่านไฟฉายจากที่พัก/บ้าน แยก/จัดเก็บเก็บแล้วนำมาทิ้งที่ถังขยะอันตรายของสำนักงานฯ

ประเด็นที่ 3 - ลดการใช้ (Reduce)

1. ลดการใช้ถุงพลาสติกด้วยการใช้ถุงผ้า ตะกร้า หรือลดปริมาณถุงใส่ของรวมกันในถุงใบเดียว
2. เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นแบบเติม
3. ปฏิเสธการรับกล่องโฟมจากผู้ขาย โดยให้ใส่ถุงร้อนหรือภาชนะอื่นแทน

หัวข้อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ 2 : การคัดแยกขยะรีไซเคิล และการนำไปใช้ประโยชน์

ประเด็นที่ 1 - ขยะรีไซเคิล แบ่งเป็น

1. คัดแยกขยะรีไซเคิลแต่ละประเภท ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/อลูมิเนียม เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปรีไซเคิล
2. นำไปขาย/บริจาค เพื่อเข้าสู่วงจรของการนำกลับไปรีไซเคิล

ประเด็นที่ 2 - การนำไปใช้ประโยชน์โดยการใช้ซ้ำ (Reuse)

1. ถุงพลาสติกที่ได้มาจากการซื้อสินค้า สามารถนำกลับมาใช้อีก จนไม่สามารถใช้ได้ก็นำมาใส่ขยะ

2. ขวดนมขนาดใหญ่ นำมาตัดฝาและเจาะรูด้านก้น สามารถนำไปเป็นกระถางต้นไม้
3. ขวดพลาสติกนำมาตัดและเจาะรูด้านก้น สามารถนำไปเป็นกระถางต้นไม้ และปลูกผักไฮโดรฯ ส่วนขวดพลาสติกขนาดเล็กสามารถนำมาใส่ปุ๋ยเคมี
4. กระสอบเก่าสามารถนำมารองแปลงเพาะปลูก สำหรับใช้ในการปลูกผัก ปลูกผัก
5. ความเข้าใจของประชาชนในการนำขวดพลาสติกมาใช้ซ้ำ
6. ควรมีถังแยกถุงพลาสติกที่เปื้อน แล้วนำมาล้างในน้ำล้างจาน จากนั้นนำไปตาก สามารถนำไปใช้ใหม่ได้ หรือนำไปขาย
7. หลอดดูดน้ำ สามารถแยกเก็บไว้ เพื่อนำไปทำสิ่งประดิษฐ์
8. ขวดพลาสติกสามารถนำมาประดิษฐ์เป็นที่จับแมลงวัน

ประเด็นที่ 3 - การคัดแยกเพื่อนำไปขาย

1. ในการจัดเก็บของแต่ละครัวเรือน/หน่วยงาน ควรแยกตามลักษณะของที่ขายได้ เช่น แยกกระดาษขาว กระดาษรวม ขวดแก้ว ขวดพลาสติก เป็นต้น

หัวข้อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ 3 : การคัดแยกขยะอินทรีย์ และการนำไปใช้ประโยชน์

ประเด็นที่ 1 - ขยะอินทรีย์ แบ่งเป็น

1. ขยะอินทรีย์ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้เลย
2. ขยะอินทรีย์ที่ทำการแปรสภาพก่อนใช้ประโยชน์

ประเด็นที่ 2 - การแปรสภาพเพื่อใช้ประโยชน์

1. เศษอาหารที่เหลือจากครัวเรือน ควรมีถังรองรับ เพื่อนำไปทำปุ๋ยหมัก หรือน้ำหมักชีวภาพ ถ้าใช้ไม่ทันก็เก็บไว้ก่อนค่อยนำออกมาใช้
2. การนำเปลือกผลไม้รสเปรี้ยวมาหมัก แล้วนำมาทำผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดสะอาดในครัวเรือน
3. เศษกิ่งไม้มาย่อยเป็นชิ้นเล็กๆ และนำไปทำปุ๋ยหมัก
4. น้ำล้างปลา สามารถนำไปรดกล้วยไม้/ไม้ประดับได้
5. น้ำมันพืชที่ใช้แล้ว เก็บรวบรวม สามารถนำไปขายได้ หรือนำไปทำสบู่ใช้สำหรับซักล้าง
6. เศษอาหารสามารถนำไปเป็นอาหารสัตว์

ประเด็นที่ 3 - การจัดการไขมันจากถังดักไขมันในครัวเรือน

1. สามารถนำไปทำปุ๋ยหมัก
2. นำไปแปรสภาพเป็นสบู่ เทียนไข หรือทำเป็นเชื้อเพลิง (ผสมกับแกลบ และ ขี้เลื่อย)

7. องค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม

หัวข้อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ 1 : การคัดแยกขยะในครัวเรือน

- 1.1 การคัดแยกขยะ
- 1.2 ขยะอินทรีย์
- 1.3 ขยะรีไซเคิล
- 1.4 ขยะทั่วไป
- 1.5 ขยะอันตราย

หัวข้อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ 2 : การคัดแยกขยะรีไซเคิล และการนำไปใช้ประโยชน์

- 2.1 การคัดแยกขยะ
- 2.2 ขยะรีไซเคิล
- 2.3 การเสริมสร้างรายได้
- 2.4 การทำสิ่งประดิษฐ์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- 2.5 การทำสิ่งประดิษฐ์ใช้ในการเกษตร

หัวข้อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ 3 : การคัดแยกขยะอินทรีย์ และการนำไปใช้ประโยชน์

- 3.1 การคัดแยกขยะ
- 3.2 ขยะอินทรีย์
- 3.3 การทำปุ๋ยหมัก
- 3.4 การทำน้ำหมักชีวภาพ
- 3.5 การนำไปเป็นอาหารสัตว์
- 3.6 ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด

8. ภาพกิจกรรม

ภาพการดำเนินกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี)
เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2559 ณ ห้องประชุมสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี)

(ต่อ) ภาพการดำเนินกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี)
เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2559 ณ ห้องประชุมสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี)

.....
(นางพวงเดือน ชุ่มศิริ)
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
ประธานคณะกรรมการจัดการความรู้ KM Team สสภ.๘